

تاریخ تصویب : ۱۹/۰۸/۱۳۴۷

قانون موافقتنامه حاکمیت بر جزایر فارسی و العربی و تحدید حدود فلات قاره بین ایران و عربستان سعودی

مصوب ۱۳۴۷، ۸، ۱۹

ماده واحده - موافقتنامه مربوط به حاکمیت بر جزایر فارسی و العربی و تحدید حدود فلات قاره بین ایران و عربستان سعودی مشتمل بر یک مقدمه و پنج ماده و دو نامه ضمیمه و یک نقشه که در تاریخ دوم آبان ماه ۱۳۴۷ برابر با ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸ بین نمایندگان مختار دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی عربستان سعودی در تهران به امضاء رسیده است تصویب و اجازه مبادله اسناد تصویب آن داده می شود.

قانون فوق مشتمل بر یک ماده و موافقتنامه ضمیمه آن که در تاریخ روز شنبه یازدهم آبان ماه ۱۳۴۷ به تصویب مجلس سنا رسیده بود در جلسه روزیکشنبه نوزدهم آبان ماه یک هزار و سیصد و چهل و هفت شمسی مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

[Z] موافقتنامه مربوط به حاکمیت بر جزایر فارسی و العربی و تحدید حدود فلات قاره بین ایران و عربستان سعودی دولت شاهنشاهی ایران به نمایندگی جناب آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران از یک طرف و دولت پادشاهی عربستان سعودی به نمایندگی *

جناب آقای شیخ احمد زکی بمانی وزیر نفت و منابع معدنی از طرف دیگر: نظر به تمایلی که به حل و فصل اختلاف فیما بین درباره حق حاکمیت بر جزایر فارسی و العربی دارند و نظر به تمایلی که همچنین به تعیین خط مرزی جداکننده نواحی تحت البحر مربوطه که هر یک از طرفین نسبت به آن به موجب قوانین بین المللی دارای حقوق حاکمیت می باشد به طریق دقیق و عادلانه دارند. علیهذا با توجه به اصول قانونی و شرایط خاص - و بعد از مبادله اختیارنامه ها به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱ - طرفین متقابلاً حق حاکمیت ایران را بر جزیره فارسی و حق حاکمیت عربستان سعودی را بر جزیره العربی به رسمیت می شناسند. هر یک از جزایر دارای کمربندی از دریای ساحلی به عرض دوازده میل دریایی از حد پست ترین خط جزر از هر یک از جزایر مذکور خواهد بود. در ناحیه ای که کمربندهای مزبور تداخل می نمایند یک خط مرزی که دریای ساحلی دو جزیره را جدا نموده و در تمام طول خود از حد پست ترین جزیره یک از دو جزیره به فاصله مساوی باشد - ترسیم خواهد گردید.

ماده ۲ - خط مرزی که نواحی تحت‌البحری متعلق به ایران را از نواحی تحت‌البحری متعلق به عربستان سعودی جدا می‌نماید خطی خواهد بود که ذیلاً مقرر گردیده است. طرفین متقابلاً حق حاکمیت یکدیگر را نسبت به کف وزیر کف نواحی تحت‌البحری در سمت مربوطه خط مرزی - جهت انجام عملیات اکتشافی و بهره‌برداری از منابع طبیعی آن ناحیه به رسمیت می‌شناسند.

ماده ۳ - خط مرزی مذکور در ماده ۲ به این شرح خواهد بود: الف - جز در مجاورت جزایر فارسی و العربی - خط مرزی مورد بحث به وسیله خطوط مستقیم بین نقاط زیر که طول و عرض جغرافیایی هر یک ذیلاً تصریح شده - تعیین می‌گردد.

نقطه طول شمالی طول شرقی

درجه دقیقه ثانیه درجه دقیقه ثانیه

۲۷۱ و ۱۰ و ۵۰ و ۵۴ و ۰۰

۲۷۲ و ۱۸ و ۵۰ و ۴۵ و ۰۵

۲۷۳ و ۲۶ و ۵۰ و ۳۷ و ۰۰

۲۷۴ و ۵۶ و ۵۰ و ۱۷ و ۰۵

۲۸۵ و ۰۸ و ۵۰ و ۰۶ و ۰۵

۲۸۶ و ۱۷ و ۴۹ و ۵۶ و ۰۲

۲۸۷ و ۲۱ و ۴۹ و ۵۰ و ۰۹

۲۸۸ و ۲۴ و ۴۹ و ۴۷ و ۰۸

۲۸۹ و ۲۴ و ۴۹ و ۴۷ و ۰۴

۲۸۱۰ و ۲۷ و ۴۹ و ۴۲ و ۰۰

۲۸۱۱ و ۳۴ و ۴۹ و ۳۹ و ۰۷

۲۸ ۱۲ و ۳۷ و ۴۹ ۰۲ و ۳۶ و ۰۲

۲۸ ۱۳ و ۴۰ و ۴۹ ۰۹ و ۳۳ و ۰۵

۲۸ ۱۴ و ۴۱ و ۴۹ ۰۳ و ۳۴ و ۰۳

ب - در مجاورت جزایر فارسی و العربی خطی به شرح زیر ترسیم خواهد شد:

در نقطه‌ای که خط مذکور در بند (الف) حد کمر بند دریای ساحلی اطراف جزیره فارسی را قطع می‌نماید - خط مرزی بر روی حد کمر بند مزبور در طرف مقابل عربستان سعودی ادامه خواهد یافت تا با خط مرزی مذکور در ماده یک که دریای ساحلی جزایر فارسی و العربی را جدا می‌نماید تلاقی کند و از آن جا بر روی خط مزبور به سمت شرق ادامه خواهد یافت تا حد کمر بند دریای ساحلی اطراف جزیره العربی را قطع کند و از آن پس بر روی حد کمر بند مزبور در طرف مقابل ایران ادامه خواهد یافت تا مجدداً خط مرزی مشروحه در بند (الف) را قطع نماید. نقشه تهیه شده توسط هیأت نقشه‌برداری رسته مهندسی ارتش آمریکا که در تاریخ ۱۹۶۶ تنظیم گردیده به عنوان مبنای اندازه‌گیری مختصات مشروحه فوق مورد استفاده قرار گرفته و خواهد گرفت و خط مرزی در نسخه ممضی از نقشه مزبور نشان داده شده و ضمیمه این موافقتنامه می‌باشد.

ماده ۴ - هر یک از طرفین موافقت می‌نماید که در داخل منطقه‌ای به عرض پانصد متر از خط مرزی مشروحه در ماده ۳ و در امتداد خط مزبور در نواحی تحت‌البحری سمت مربوطه او عملیات حفاری نفتی رأساً و یا به وسیله مقامات مجاز از طرف او انجام نگیرد منطقه مذکور مرزی نامبرده اندازه‌گیری خواهد شد.

ماده ۵ - این موافقتنامه در دو نسخه به زبانهای فارسی و عربی تنظیم گردیده و هر دو متن متساویاً معتبر است ترجمه انگلیسی این موافقتنامه نیز به‌امضای طرفین رسیده و ضمیمه می‌باشد. این موافقتنامه از تاریخ مبادله اسناد تصویب که در اسرع وقت ممکنه در جده انجام خواهد گرفت لازم‌الاجرا خواهد شد.

بنا به مراتب - نمایندگان نامبرده در فوق که از طرف دولتهای متبوع خود دارای اختیار کافی می‌باشند این موافقتنامه را امضاء نمودند. به تاریخ دوم آبان یک هزار و سیصد و چهل و هفت مطابق با دوم شعبان ۱۳۸۸ و برابر ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸ در تهران امضاء گردید. از طرف دولت شاهنشاهی ایران از طرف پادشاهی عربستان سعودی دکتر منوچهر اقبال شیخ احمد زکی‌یمانی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل وزیر نفت و منابع معدنی شرکت ملی نفت ایران تهران - ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸ عربستان سعودی عالی‌جناب عطف به موافقتنامه مرزی فلات قاره که به تاریخ امروز به وسیله ما به نمایندگی از طرف دولتین متبوعه خود امضاء گردیده است و (از این پس موافقتنامه نامیده خواهد شد) افتخار دارد ترتیبات فنی زیر را به منظور تسهیل تعیین موقعیتهای جغرافیایی در نواحی دریایی فریدون. مرجان پیشنهاد نماید: هرچه زودتر پس از لازم‌الاجرا شدن موافقتنامه مزبور کمیسیون فنی مشترکی مرکب از چهار عضو کارشناس که هر یک از دولتین دو نفر از آنان را تعیین می‌نمایند تشکیل خواهد گردید. این کمیسیون عهده‌دار وظیفه تعیین موقعیتهای مورد توافق در محلتهای دریایی زیر که در حال حاضر علائم بارز مختلفی بر روی آنها موجود است با ذکر طول و عرض جغرافیایی به موجب نقشه ضمیمه موافقتنامه - خواهد

بود.

در طرف ایران:

۱ - موقعیت چاه معروف به شماره ۳ فریدون.

۲ - موقعیت چاه معروف به شماره ۲ فریدون.

در طرف عربستان سعودی:

۳ - موقعیت چاه معروف به شماره ۷ فریدون و یا در صورتی که علائم بارز در موقعیت این چاه وجود نداشته باشد. موقعیت چاه معروف به شماره (۱) مرجان تفاهم حاصل است هرگاه چاه جدیدی در طرف عربستان سعودی حفر و بر روی آن علائم بارزی نصب گردد و چاه مزبور به طور مناسبی نزدیک به خط مرزی باشد - چنین چاهی نیز جزء نقاط مورد مراجعه منظور خواهد شد به طوری که جمعاً چهار نقطه مورد مراجعه موجود باشد. موقعیت این نقاط - که به وسیله کمیسیون فنی مشترک مشخص می‌گردد چنانچه ظرف مدت یک ماه پس از تقدیم گزارش کمیسیون فنی مزبور که در تاریخ واحدی به هر دو دولت تسلیم خواهد گردید از طرف هیچ یک از دو دولت مورد اعتراض قرار نگیرد - قطعی تلقی خواهد شد.

از آن پس برای کلیه مقاصد ناشی از این موافقتنامه موقعیت‌های مربوط به عملیات نفتی - که در ناحیه مرجان فریدون به موجب اجازه هر یک از دولتین اجرا شود. - با مراجعه به نقاط مذکور و بر طبق اصول متداول نقشه‌برداری تعیین خواهد شد. چنانچه پیشنهاد فوق مورد قبول آن جناب باشد - این نامه و پاسخ آن جناب دائر به موافقت در این باره به منزله توافق بین دولت‌های متبوعه تلقی خواهد شد و از تاریخ اعتبار موافقتنامه لازم‌الاجرا خواهد بود.

با تجدید احترامات فائقه. شیخ احمد زکی‌یمانی وزیر نفت و منابع معدنی

جناب آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران

تهران - ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸

عالی جناب افتخار دارم وصول نامه جنابعالی را که عیناً در زیر نقل می‌شود اعلام نمایم:

تهران - ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸

عالی جناب عطف به موافقتنامه مرزی فلات قاره که به تاریخ امروز به وسیله ما به نمایندگی از طرف دولتین متبوعه خود امضاء گردیده است و (از این پس موافقتنامه نامیده خواهد شد) افتخار دارد ترتیبات فنی زیر را به منظور تسهیل تعیین موقعیت‌های جغرافیایی در نواحی دریایی فریدون. مرجان پیشنهاد نماید: هرچه زودتر پس از لازم‌الاجرا شدن موافقتنامه مزبور - کمیسیون فنی مشترکی مرکب از چهار عضو کارشناس که هر یک از دولتین

دو نفر از آنان راتعیین می‌نمایند تشکیل خواهد گردید. این کمیسیون عهده‌دار وظیفه تعیین موقعیتهای مورد توافق در محل‌های دریایی زیر که در حال حاضر علائم بارزمختلفی بر روی آنها موجود است - با ذکر طول و عرض جغرافیایی به موجب نقشه ضمیمه موافقتنامه خواهد بود. در طرف ایران:

۱ - موقعیت چاه معروف به شماره ۳ فریدون.

۲ - موقعیت چاه معروف به شماره ۲ فریدون.

در طرف عربستان سعودی:

۳ - موقعیت چاه معروف به شماره ۷ فریدون و یا در صورتی که علائم بارز در موقعیت این چاه وجود نداشته باشد - موقعیت چاه معروف به شماره (۱) مرجان. تفاهم حاصل است هرگاه چاه جدیدی در طرف عربستان سعودی حفر و بر روی آن علائم بارزی نصب گردد و چاه مزبور به طور مناسبی نزدیک به خط مرزی باشد - چنین چاهی نیز جزء نقاط مورد مراجعه منظور خواهد شد به طوری که جمعاً چهار نقطه مورد مراجعه موجود باشد. موقعیت این نقاط - که به وسیله کمیسیون فنی مشترک مشخص می‌گردد چنانچه ظرف مدت یک ماه پس از تقدیم گزارش کمیسیون فنی مزبور که در تاریخ واحدی به هر دو دولت تسلیم خواهد گردید از طرف هیچ یک از دو دولت مورد اعتراض قرار نگیرد - قطعی تلقی خواهد شد.

از آن پس برای کلیه مقاصد ناشی از این موافقتنامه موقعیتهای مربوط به عملیات نفتی - که در ناحیه مرجان. فریدون به موجب اجازه هر یک از دولتین اجرا شود. - با مراجعه به نقاط مذکور و بر طبق اصول متداول نقشه‌برداری تعیین خواهد شد. چنانچه پیشنهاد فوق مورد قبول آن جناب باشد - این نامه و پاسخ آن جناب دأثر به موافقت در این باره به منزله توافق بین دولتهای متبوعه تلقی خواهد شد و از تاریخ اعتبار موافقتنامه لازم‌الاجرا خواهد بود.

با تجدید احترامات فائقه. شیخ احمد زکی یمانی - وزیر نفت و منابع معدنی

جناب آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران

بسیار خوشوقتم به اطلاع جناب عالی برسانم که مفاد نامه آن جناب که متن آن عیناً در فوق نقل شده مورد موافقت دولت این جانب قرار دارد و نامه آن جناب و پاسخ حاضر به منزله توافق بین دولتهای متبوعه ما در این خصوص تلقی خواهد شد و از تاریخ اعتبار موافقتنامه لازم‌الاجرا خواهد بود.

با تجدید احترامات فائقه - دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران.

جناب آقای شیخ احمد زکی یمانی. وزیر نفت و منابع معدنی عربستان سعودی. تهران - ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸
عالی جناب عطف به موافقتنامه مرزی فلات قاره که به وسیله ما به تاریخ امروز به نمایندگی از طرف دولتین

متبوعه خود امضاء گردیده است - افتخار دارم به منظور اجرای مؤثرتر این موافقتنامه (که از این پس "موافقتنامه" نامیده خواهد شد) موارد تفاهم زیر را پیشنهاد نمایم:

الف - عملیات حفاری نفتی که انجام آن به موجب ماده ۴ موافقتنامه در ناحیه مشروحه در ماده مذکور ممنوع اعلام گردیده است (از این پس "ناحیه ممنوعه" نامیده خواهد شد) شامل عملیات بهره‌برداری مستقیم از این ناحیه ممنوعه و همچنین شامل کلیه عملیات حفاری که ممکن است در ناحیه ممنوعه از تأسیسات منصوبه در خارج ناحیه ممنوعه انجام شود - خواهد بود. اصطلاح "عملیات حفاری نفتی" به طوری که در ماده ۴ موافقتنامه به کار رفته است ناظر بر حفاری برای نفت و یا گاز خواهد بود: دولتین متبوعه ما اطمینان حاصل خواهند نمود که چاههای حفر شده در مجاورت بلافصل ناحیه ممنوعه چاههای عمودی باشد. معهداً هرگاه جلوگیری از انحراف چاه از لحاظ فنی و با صرف هزینه معقولی اجتناب پذیر نباشد چنین انحرافی تخطی از موافقتنامه تلقی نخواهد شد مشروط بر آنکه از لحاظ روش صحیح حفاری این انحراف به میزان حداقل بوده و بعلاوه طرف مربوطه از چنین انحرافی قصد تخلف از مقررات مندرج در موافقتنامه و نامه حاضر را نداشته باشد. چنانچه دولتین متبوعه ما توافق نمایند که تزریق گاز و یا حفاری یک چاه مشاهداتی از لحاظ فنی برای مخزن فریدون.مرجان مفید و مناسب است دولتین متبوعه ما نسبت به موقعیت و انجام حفاری چاهها و عملیات آنها در ناحیه ممنوعه منحصرأً به منظور معینه در این بند توافق خواهند نمود مشروط بر آنکه چاههایی که حفر خواهد شد مستقیماً توسط هر یک از دولتین یا عامل مجاز هر یک در طرف مربوطه ناحیه ممنوعه خود و تحت شرایط و مقررات مورد توافق دو دولت انجام گردد.

ب - دولتین متبوعه ما مستقیماً یا از طریق عاملین مجاز خود کلیه اطلاعاتی را که ضمن حفاری چاههای واقعه تا فاصله دو کیلومتری خط مرزی در باره اندازه‌گیری انحراف چاهها تحصیل می‌گردد - با یکدیگر مبادله خواهند نمود. مبادله اطلاعات مذکور بر اساس متقابل و به طور مداوم انجام خواهد گرفت.

ج - هر یک از دولتین اطمینان حاصل خواهند نمود که شرکتهای عامل مجاز از طرف هر یک از آنان به انجام عملیاتی مبادرت نخواهند نمود که احیاناً به علت مغایرت با اصول حفاظت فنی طبق روشهای صحیح متداول در صنعت نفت برای مخازن نفت و گاز در ناحیه فریدون.مرجان زیان بخش تلقی گردد. این نامه و پاسخ آن جناب در این باره به منزله توافقی بین دولت‌های متبوعه ما تلقی خواهد شد و از تاریخ اعتبار موافقتنامه لازم‌الاجراء خواهد بود.

با تجدید احترامات فائقه شیخ احمد زکی یمانی

جناب آقای دکتر منوچهر اقبال وزیر نفت و منابع معدنی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل

شرکت ملی نفت ایران تهران - ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸

عالی جناب افتخار دارم وصول نامه جناب عالی را که عیناً در زیر نقل می‌شود اعلام نمایم - تهران - ۲۴ اکتبر ۱۹۶۸ - عالی جناب عطف به موافقتنامه مرزی فلات قاره که به وسیله ما به تاریخ امروز به نمایندگی از طرف دولتین متبوعه خود امضاء گردیده است - افتخار دارم به منظور اجرای مؤثرتر این موافقتنامه (که از این پس "موافقتنامه" نامیده خواهد شد) موارد تفاهم زیر را پیشنهاد نمایم:

الف - عملیات حفاری نفتی که انجام آن به موجب ماده ۴ موافقتنامه در ناحیه مشروحه در ماده مذکور ممنوع اعلام گردیده است (از این پس "ناحیه ممنوعه" نامیده خواهد شد) شامل عملیات بهره‌برداری مستقیم از این ناحیه ممنوعه و همچنین شامل کلیه عملیات حفاری که ممکن است در ناحیه ممنوعه از تأسیسات منصوبه در خارج ناحیه ممنوعه انجام شود - خواهد بود.

اصطلاح "عملیات حفاری نفتی" به طوری که در ماده ۴ موافقتنامه به کار رفته است ناظر بر حفاری برای نفت و یا گاز خواهد بود: دولتین متبوعه ما اطمینان حاصل خواهند نمود که چاههای حفر شده در مجاورت بلافاصله ناحیه ممنوعه چاههای عمودی باشد. معیناً هرگاه جلوگیری از انحراف چاه از لحاظ فنی و با صرف هزینه معقولی جتناب پذیر نباشد چنین انحرافی تخطی از موافقتنامه تلقی نخواهد شد مشروط بر آنکه از لحاظ روش صحیح حفاری این انحراف به میزان حداقل بوده و بعلاوه طرف مربوطه از چنین انحرافی قصد تخلف از مقررات مندرج در موافقتنامه و نامه حاضر را نداشته باشد. چنانچه دولتین متبوعه ما توافق نمایند که تزریق گاز و یا حفاری یک چاه مشاهداتی از لحاظ فنی برای مخزن فریدون. مرجان مفید و مناسب است دولتین متبوعه ما نسبت به موقعیت و انجام حفاری چاهها و عملیات آنها در ناحیه ممنوعه منحصراً به منظور معینه در این بند توافق خواهند نمود مشروط بر آنکه چاههایی که حفر خواهد شد مستقیماً توسط هر یک از دولتین یا عامل مجاز هر یک در طرف مربوطه ناحیه ممنوعه خود و تحت شرایط و مقررات مورد توافق دو دولت انجام گردد.

ب - دولتین متبوعه ما مستقیماً یا از طریق عاملین مجاز خود کلیه اطلاعاتی را که ضمن حفاری چاههای واقعه تا فاصله دو کیلومتری خط مرزی درباره اندازه‌گیری انحراف چاهها تحصیل می‌گردد - با یکدیگر مبادله خواهند نمود. مبادله اطلاعات مذکور بر اساس متقابل و به طور مداوم انجام خواهد گرفت.

ج - هر یک از دولتین اطمینان حاصل خواهند نمود که شرکتهای عامل مجاز از طرف هر یک از آنان به انجام عملیاتی مبادرت نخواهند نمود که احیاناً به علت مغایرت با اصول حفاظت فنی طبق روشهای صحیح متداول در صنعت نفت - برای مخازن نفت و گاز در ناحیه فریدون. مرجان زیان بخش تلقی گردد. این نامه و پاسخ آن جناب در این باره به منزله توافقی بین دولتهای متبوعه ما تلقی خواهد شد و از تاریخ اعتبار موافقتنامه لازم‌الاجراء واهد بود.

با تجدید احترامات فائقه - شیخ احمد زکی‌یمانی وزیر نفت و منابع معدنی

جناب آقای دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران.

بسیار خوشوقتم به اطلاع جنابعالی برسانم که مفاد نامه آن جناب که متن آن عیناً در فوق نقل شده مورد موافقت دولت این جانب قرار دارد و نامه آن جناب و پاسخ حاضر به منزله توافق بین دولتهای متبوعه ما در این خصوص تلقی خواهد شد و از تاریخ اعتبار موافقتنامه لازم‌الاجراء خواهد بود.

با تجدید احترامات فائقه جناب آقای شیخ احمد زکی‌یمانی دکتر منوچهر اقبال رئیس هیأت مدیره وزیر نفت و منابع معدنی عربستان سعودی و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران موافقتنامه فوق مشتمل بر یک مقدمه و پنج ماده و دو نامه متبادله و یک نقشه منضم به قانون موافقتنامه حاکمیت بر جزایر فارسی و العربی و تحدید حدود فلات قاره بین ایران و عربستان سعودی است.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی